

POSUDEK

vedoucí na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Bc. Tereza Daněk

Téma práce: Postavení Etické výchovy v českém vzdělávacím systému

Autorka, Bc. Tereza Daněk, se ve své diplomové práci zaměřuje na problematiku relativně nedávno zavedeného výukového předmětu, na etickou výchovu. Sleduje vývoj tohoto předmětu, jeho obsah i proces implementace do školního kurikula a zkoumá jeho status jakožto doplňkového předmětu. Ve výzkumné části se zaměřuje také na jeho hodnocení, na osobní zkušenosti s jeho výukou a na jeho vztah k ostatním školním předmětům z pohledu pedagogů, kteří s jeho výukou mají osobní zkušenost.

Především je třeba uvést, že autorkou zvolené téma patří k těm, jež se nesnadno zpracovávají. Zároveň je také třeba zmínit, že jde o téma jednoznačně aktuální s ohledem na přetrvávající morální deficit (typický pro mnohé postkomunistické země), který je patrný nejen u současného žactva, ale v naší společnosti obecně.

Diplomová práce je členěna do dvou celků. V teoretickém popisu problematiky autorka sleduje situaci předmětu etické výchovy z několika perspektiv: Vymezením a obsahem tohoto předmětu se zabývá v první kapitole, proces jeho zavádění do školního kurikula je popsán v kapitole druhé. Svěbytné prvky etické výchovy i její duplicitní překryvy s dalšími předměty, resp. s průřezovými tématy, dále pak diskutabilní, či naopak absentující podtémata spolu s nejpodstatnějšími provozními obtížemi souvisejícími s její implementací jsou diskutovány v třetí kapitole. Poslední, čtvrtá kapitola, zachycuje situaci etické výchovy v současných školách dosavadními výzkumy a naznačuje také nástin jejího dalšího možného vývoje.

V praktické části jsou prezentovány výsledky výzkumu, v němž autorka elektronickou cestou oslovila pedagogy vyučující předmět etická výchova na základních a středních školách, jimž byl udělen titul Etická škola. Získaných 40 dotazníků není velký počet, představuje však vysokou, 62% návratnost. Smíšený výzkumný design autorka koncipovala s ohledem na již existující slovenský výzkum, zaměřený na evaluaci výuky etické výchovy na Slovensku. Paralelní, do češtiny přeložený dotazník, který jí umožnil následné statistické porovnání českých dat se slovenskými, doplnila rozvíjejícími, kvalitativně formulovanými položkami.

Předložená diplomová práce má výbornou úroveň po stránce obsahové i formální. Je pojata logicky a její členění poukazuje na dobrou koncepční promyšlenost. Text rozhodně není kompilátem převzatých informací, jedná se naopak o ryze autorskou práci v pravém smyslu slova. Detailní porozumění sledované problematice umožnilo autorce popisovat různé její perspektivy a souvislosti s patřičným nadhledem. Autorství je zřejmé i v tom, že u žádného z popisovaných dilemat autorka čtenáře nenechává na pochybách, kde se názorově sama nachází. Různá pojetí předmětu, jejich přínosy i slabiny jsou zároveň vždy srozumitelně vyargumentovány.

Diplomová práce vychází z dostatečného množství odborné literatury, v níž nechybí vědecké monografie, odborné polemiky a úvahy, výzkumné časopisecké stati, nejrozličnější studie zveřejňované na portálech relevantních institucí (MŠMT aj.) i výzkumy uskutečněné v rámci disertačních spisů. Text je psán kultivovaným, čtivým a svěžím jazykem, který však místy svou formou imponuje spíše jako novinářský než odborný text. Nicméně jde o práci bezpochyby výrazně tvořivou, informativní a obsahově podnětnou.

Výsledky výzkumu jsou prezentovány velmi detailně a přehledně. Položky dotazníku jsou analyzovány kvantitativně i kvalitativně (pomocí obsahové analýzy a otevřeného kódování). Nejpodstatnější nálezy jsou sumarizovány v souhrnech. Pro jejich přehlednost jsou využívány grafy i tabulky. Druhá část výzkumu představuje porovnání výsledků s již existujícími daty ze slovenského výzkumu. K ověření dvou ze tří formulovaných hypotéz, které se vztahovaly k tomuto mezinárodnímu porovnání, autorka použila statistickou metodu, sloužící k analýze rozptylů, t-test.

Výzkum nabízí cenné poznatky. Jedním z nejpodstatnějších je zjištění, že pedagogové, kteří tento předmět u nás vyučují (resp. ti, kteří byli výzkumně osloveni a šetření se účastnili), jej považují za důležitý a z hlediska výchovy školní populace dokonce za klíčový. Sami upozorňují na viditelné změny v mnoha specifických sociálních dovednostech svých žáků, zejména v rostoucí žákovské prosocialitě.

Sumarizaci nejvýznamnějších nálezů autorka prezentuje v diskusní části. Výsledky zde hodnotí jak z hlediska formulovaných hypotéz, tak i s ohledem na poznatky uvedené v teoretické části. Zároveň zohledňuje i odlišnost pojetí EV u nás a na Slovensku a určité metodologické rozdíly obou výzkumů. Upozorňuje také např. na možný efekt sociální žádoucnosti i na potenciální faktor několikaletého odstupe mezi oběma výzkumy.

Základním problémem, na který autorka několikrát upozorňuje, je samotné pojetí EV v duchu rozvíjené prosociality a empatie, jež však nepokrývají celou šíři předmětu, který nese tento název. V takto pojaté etické výchově chybí zejména podpora ostatních etických ctností, ale také výuka odpovídajících teoretických znalostí.

Předložená diplomová práce je nesporně dalším přínosným odborným textem, který by mohl přispět k určitému posunu v obsahu předmětu etická výchova a zejména k jeho masivnější implementaci do školní výuky. Bylo by určitě cenné zpřístupnit alespoň některé části této práce širší odborné veřejnosti.

Předložená diplomová práce jednoznačně splňuje všechny předepsané požadavky, vztahující se na diplomové práce, jak ve své části teoretické, tak i výzkumné. Autorka se orientuje ve zvolené problematice vynikajícím způsobem, téma zpracovává na vysoké odborné úrovni, s velkým zaujetím a s dostatečnou reflexí a odstupem.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuje vedoucí její výsledné hodnocení známkou:

„výborně“

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 26. 8. 2017